

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 6 päivänä maaliskuuta 2023

276/2023

Laki

sähköenergialaskujen maksuajan pidentämisestä ja sähköyhtiöiden maksuvalmiuden väliaikaisesta tukemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala ja tarkoitus

Tässä laissa säädetään velvollisuudesta myöntää sähköenergian loppukäyttäjille pidennettyjä sähköenergialaskujen maksuaikoja. Lain tarkoituksena on tukea loppukäyttäjien kykyä maksaa sähköenergian hinnan noususta johtuvia korkeista sähköenergiakustannuksista syntyneitä laskuja sekä mahdollistaa näiden kustannusten tasaaminen tavanomaista pidemmälle ajanjaksolle.

Lisäksi tässä laissa säädetään sähkön vähittäismyyntiä Suomessa harjoittaville elinkeinonharjoittajille sähköenergialaskusaatavien pidennettyjen maksuaikojen myöntämisestä aiheutuvaan käyttöpääomatarpeeseen otettavien likviditeettilainojen tukemisesta valtiontakauksilla.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *loppukäyttäjällä* asiakasta, joka ostaa sähköenergiaa pääasiassa omaan käyttöönsä, lukuun ottamatta kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 2 §:ssä tarkoitettuja hankintayksiköitä;
- 2) *kuluttaja-asiakkaalla* sähköyhtiön asiakasta, joka on kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kuluttaja;
- 3) *elinkeinonharjoittaja-asiakkaalla* sähköyhtiön asiakasta, joka on muu organisaatio kuin viranomainen sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö;
- 4) *sähköyhtiöllä* sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 12 kohdassa tarkoitettua vähittäismyyntiä harjoittavaa elinkeinonharjoittajaa.

3 §

Soveltamisala

Loppukäyttäjä, jolle sähköyhtiö toimittaa sähköenergiaa välittömästi jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta, on oikeutettu pidennettyyn maksuaikaan (*lisämaksuaika*) siitä sähköenergiasta laskutetusta määrästä, joka on syntynyt sähköenergian kulutuksesta 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen mutta ennen 1 päivää toukokuuta 2023.

Lisämaksuaikaan ei ole oikeutettu:

- 1) luottolaitostoinnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos ja 2 momentissa tarkoitettu ulkomainen luottolaitos;
- 2) luottolaitostoinnasta annetun lain 1 luvun 11 §:ssä tarkoitettu rahoituslaitos;
- 3) loppukäyttäjä, johon on kohdistettu Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia talouspakotteita.

Sähköenergiasta laskutetulla määrällä tarkoitetaan loppukäyttäjän kuhunkin käyttöpaikkaan hankitusta sähköenergiasta laskutettua verollista määrää sekä siihen mahdollisesti liittyviä kiinteitä maksuja. Sähkönjakelua koskevalle laskulle ei tarvitse myöntää lisämaksuaikaa.

Valtiontakauksia voidaan myöntää Suomessa sähkön vähittäismyyntiä harjoittavien elinkeinonharjoittajien likviditeettilainoille, joiden käyttötarkoitus perustuu tässä laissa tarkoitettujen sähköenergialaskusaatavien maksuaikojen pidentämisestä aiheutuvaan likviditeettitarpeeseen.

4 §

Lisämaksuajan myöntäminen muille kuin elinkeinonharjoittajille

Sähköyhtiön, sähköyhtiön puolesta sähköenergianmyynnin laskutusta hoitavan tahon tai sähköyhtiön eräntymättömän sähköenergian myyntiin perustuvan laskusaatavan haltijan on myönnettävä kuluttaja-asiakkaansa tai muun kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/7/EU 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun taloudellista toimintaa harjoittamattoman asiakkaansa pyynnöstä lisämaksuaikaa sähköenergian laskutetulle määrälle, kuitenkin enintään 120 päivää kunkin laskun alkuperäisestä eräpäivästä. Pyyntö lisämaksuajan myöntämisestä tulee esittää ennen kyseisen laskun eräpäivää. Pyyntöä hakijan tulee ilmoittaa tarvittavat tiedot pyynnön käsittelemiseksi.

Lisämaksuajan myöntämisestä ei saa periä kuluja eikä lisämaksuajalta saa periä korkoa.

5 §

Lisämaksuajan myöntäminen elinkeinonharjoittajalle

Sähköyhtiön, sähköyhtiön puolesta sähköenergianmyynnin laskutusta hoitavan tahon tai sähköyhtiön eräntymättömän sähköenergian myyntiin perustuvan laskusaatavan haltijan on myönnettävä elinkeinonharjoittaja-asiakkaansa pyynnöstä lisämaksuaikaa sähköenergian laskutetulle määrälle, kuitenkin enintään yhteensä 60 päivää. Pyyntö lisämaksuajan myöntämisestä tulee esittää ennen kyseisen laskun eräpäivää.

Jos elinkeinonharjoittajalle on myönnetty valtiontukitoimenpiteitä koskevista tilapäisistä kriisipuitteista talouden tukemiseksi Ukrainaan kohdistuneen Venäjän hyökkäyksen jälkeen annetun komission tiedonannon (2022/C 426/01), jäljempänä *komission tiedonanto*, 2.2 jaksossa tarkoitettua takauksina myönnettävää likviditeettitukea tai 2.3 jaksossa tarkoitettua korkotukilainoina myönnettävää likviditeettitukea, voidaan elinkeinonharjoittajalle myöntää lisämaksuaikaa liitteen mukaisesti.

Sähköyhtiön tulee periä elinkeinonharjoittajalta lisämaksuajalta 1,53 prosentin vuosikorkoa.

Elinkeinonharjoittajan on lisämaksuaikaa koskevan pyynnön yhteydessä annettava sähköyhtiölle tiedot elinkeinonharjoittajalle myönnettyistä 2 momentissa tarkoitetuista tuista sekä muut lisämaksuajan myöntämisen edellyttämät tiedot. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä annettavista tiedoista ja niiden antamistavasta.

6 §

Sähköyhtiöiden maksuvalmiuden tukeminen valtioneuvostolla

Sähkön vähittäismyyntiä Suomessa harjoittavan sähköyhtiön tässä laissa tarkoitettujen sähköenergiatarkastavien lisämaksuajojen johtuvan maksuvalmiustarpeen kattamiseksi otettavalle luottolaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön myöntämälle lainalle voidaan myöntää omavelkainen valtioneuvostotakaus. Valtioneuvostotakaus voidaan myöntää vastavakuutta vaatimatta, ellei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

Valtioneuvostotakausta haetaan Valtiokonttorilta, joka vastaa valtioneuvostotakauksien myöntämisestä, hallinnoinnista ja valvonnasta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Valtioneuvostotakausta on haettava kirjallisesti viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2023. Takauspäätös on tehtävä viimeistään 29 päivänä syyskuuta 2023.

7 §

Valtioneuvostotakauksien yhteenlaskettu ja yrityskohtainen enimmäismäärä

Valtioneuvostotakauksia voidaan myöntää yhteenlasketulta pääoma-arvoltaan enintään 600 000 000 euroa.

Valtioneuvostotakauksen yrityskohtainen enimmäismäärä on sähköenergiatarkastavien lisämaksuajasta sähköyhtiölle koitua arvioitu maksuvalmiusvaje. Valtioneuvostotakaus saa kattaa enintään 90 prosenttia valtioneuvostotakauksen kohteena olevan lainan kulloinkin voimassa olevasta pääomasta ilman korkoja, viivästyskorkoja, kuluja ja muita velan liitännäiskustannuksia. Yrityskohtaisesta enimmäismäärästä, valtioneuvostotakauksen enimmäisosuudesta, maksuvalmiusvajeen määrittämisestä ja muista enimmäismäärän arviointiin liittyvistä seikoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

Valtioneuvostotakauksen hakeminen, edellytykset ja takausehdot

Valtioneuvostotakausta hakevan sähköyhtiön on toimitettava Valtiokonttorille oikeat ja riittävät tiedot taloudellisesta asemastaan, valtioneuvostotakauksen myöntämisen perusteena olevasta maksuvalmiusvajesta ja valtioneuvostotakauksen kohteena olevasta rahoitusjärjestelystä. Hakijan on toimitettava Valtiokonttorille tämän pyynnöstä tarvittavat lisätiedot ja selvitykset.

Valtioneuvostotakausta ei voida myöntää, jos on ilmeistä, ettei sähköyhtiö kykene suorittamaan valtion takaamasta lainasta johtuvia maksuvelvoitteitaan.

Valtion takaamaa lainaa voidaan käyttää ainoastaan sähköyhtiön maksuvalmiuden tukemiseen sähköenergiatarkastavien tämän lain mukaisten lisämaksuajojen johdosta. Valtion takaamaa lainaa ei saa käyttää sähköyhtiön olemassa olevan rahoituksen ennenaikaiseen tai maksusuunnitelmasta poikkeavaan takaisinmaksuun eikä jo olemassa olevan rahoituksen tai vakuuksien järjestelyyn muullakaan tavoin.

Valtiokonttorilla on oikeus peruuttaa antamansa valtioneuvostotakaus nostamattoman lainan osalta tai eräännyttää valtioneuvostotakauksen kohteena oleva laina heti maksettavaksi, jos sähköyhtiö tai lainanmyöntäjä olennaisesti rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai takauksen taikka lainasopimuksen ehtoja.

Sähköyhtiö on velvollinen suorittamaan takausmaksun, jonka määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään lisäksi takausehdoista, muista rahoitusjärjestelyssä noudatettavista vähimmäisehdoista ja vastavakuusvaatimuksista.

9 §

Valtiontakaukseen liittyvät lainanmyöntäjän velvollisuudet

Lainanmyöntäjän on annettava Valtiokonttorille tämän pyynnöstä tiedot, jotka ovat tarpeen takauksen myöntämiseksi.

Lainanmyöntäjän on huolehdittava takauksen kohteena olevasta lainasta tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten ja takausehtojen mukaisesti. Lainanmyöntäjä on valtiontakauksen voimassaoloaikana velvollinen valvomaan valtion etua ja toimittamaan Valtiokonttorille sen antamien määräysten mukaiset tiedot, jotka ovat tarpeellisia valtiontakausten seurantaa ja valvontaa varten.

10 §

Takauskorvaus ja takautumisoikeus

Valtiokonttori maksaa valtion varoista lainanmyöntäjälle takauskorvauksen, kun valtiontakauksen kohteena oleva laina tai sen erä on erääntynyt ja lainanmyöntäjä on esittänyt Valtiokonttorille tässä pykälässä tarkoitetun korvaushakemuksen. Valtiokonttorilla on oikeus saada lainanmyöntäjältä tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen korvaushakemuksen käsittelyä varten. Jos lainanmyöntäjä saa takauskorvauksen maksamisen jälkeen perityksi lainansaajalta kertymättä jääneitä lyhennyksiä, korkoja tai muita maksuja, lainanmyöntäjän on tilitettävä ne Valtiokonttorille.

Jos lainanmyöntäjä ei ole noudattanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai valtiontakauksen ehtoja ja menettely on loukannut valtion etua takaaajana, Valtiokonttori voi päättää, että takauskorvaus jätetään osittain tai kokonaan maksamatta.

Valtiokonttorilla on oikeus periä lainansaajalta lainanmyöntäjälle maksettu takauskorvaus korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen takaisin. Viivästyskorko lasketaan siitä, kun takauskorvaus on maksettu lainanmyöntäjälle. Valtiolla on takautumissaatavansa perusteella oikeus valtiontakauksen kohteena olevalle lainalle asetettuun vakuuteen sekä oikeus saada takautumissaatavalleen suoritus vakuudesta valtion takautumissaatavan ja lainanmyöntäjän riskinjaon mukaisessa suhteessa siten kuin takauspäätöksessä on tarkemmin määrätty.

Lainanmyöntäjän on ollakseen oikeutettu takauskorvaukseen esitettävä valtiontakauksen kohteena olevaan erääntyneeseen saatavaan perustuva korvaushakemus kirjallisesti Valtiokonttorille kuukauden kuluessa luottosaatavan viimeisen erän erääntymisestä, kuitenkin viimeistään 29 päivänä joulukuuta 2023. Valtiokonttorin on ratkaistava takauskorvaushakemus ja suoritettava takauskorvaus lainanmyöntäjälle 30 päivän kuluessa siitä, kun korvaushakemus on saapunut sille ja korvaushakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset on esitetty.

11 §

Valtiontakauksesta annettujen muiden säännösten soveltaminen

Tässä laissa tarkoitettuihin valtiontakauksiin sovelletaan lisäksi, mitä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakaukseen annetun lain (449/1988) 2 §:n 2 momentissa, 14 §:n 2 momentissa, 15 §:n 3 momentissa ja 15 a §:ssä säädetään.

12 §

Valvonta ja seuraamukset

Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että sähköyhtiöt noudattavat 4 ja 5 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan.

Energiaviraston on velvoitettava sähköyhtiö korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä, jos tämä rikkoo tai laiminlyö 4 tai 5 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Energiavirasto voi asettaa tämän lain nojalla tekemänsä päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisesta ja sen tuomitsemisesta maksettavaksi säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

13 §

Muutoksenhaku

Asianosainen saa hakea tämän lain mukaiseen päätökseen oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämän lain mukainen valtioneuvoston päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

14 §

Päätösten ulosottokelpoisuus

Edellä 8 §:n 5 momentissa tarkoitettua takausmaksua koskeva päätös ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu päätös lainanantajalle maksetun takauskorvauksen perimisestä ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 6 päivänä maaliskuuta 2023 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tätä lakia sovelletaan tämän lain mukaiseen valtioneuvostokäytäntöön myös tämän lain voimaantulon päätyttyä.

Tämän lain 5 §:n mukainen lisämaksuajan myöntäminen elinkeinonharjoittajalle sekä 6 §:n mukainen valtioneuvoston päätöksen myöntäminen saadaan tehdä vasta Euroopan komission hyväksyttyä lisämaksuajan ja valtioneuvoston päätöksen valtiontuen.

Helsingissä 3.3.2023

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Elinkeinoministeri Mika Lintilä

1. Lisämaksuaika ja komission tiedonannon 2.3 jakson nojalla myönnettyt muut lainat eivät saa samaa lainapääomaa varten kasautua komission tiedonannon 2.2 jakson nojalla myönnetyn tuen kanssa ja päinvastoin.

2. Komission tiedonannon nojalla myönnetty lisämaksuaika ja muut lainat sekä takaukset voivat kasautua eri lainojen osalta edellyttäen, että lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohden ei ylitä 4 kohdassa vahvistettuja kynnysarvoja.

3. Tuensaajalla voi olla samanaikaisesti useita komission tiedonannon 2.3 jakson nojalla myönnettyjä korkotukilainoja edellyttäen, ettei lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohti ylitä 4 kohdassa esitettyjä enimmäismääriä.

4. Lainojen kokonaismäärä tuensaajaa kohti on enintään:

a) 15 prosenttia tuensaajan kolmen viimeksi päättyneen tilikauden keskimääräisestä vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta; tai

b) 50 prosenttia energiakustannuksista lisämaksuajan myöntämistä koskevan pyynnön jättämiskuukautta edeltävien 12 kuukauden aikana.